Svar på skriftligt spörsmål SSS 254/2025 rd

Svar på skriftligt spörsmål om tillämpningen av utlänningslagen på palestinier och statslösa

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 254/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Veronika Honkasalo /vänst:

> Hur ämnar regeringen säkerställa att resedokumentskraven tillämpas jämlikt, enhetligt och på ett sätt som beaktar de grundläggande fri- och rättigheterna i fråga om palestinier och statslösa och
>
> ämnar regeringen ändra utlänningslagen så att resedokumentskraven inte diskriminerar statslösa personer eller andra för vilka det av orsaker som inte beror på personen själv är omöjligt att uppfylla kraven?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I september 2024 trädde en ändring av utlänningslagen (301/2004) i kraft, enligt vilken beviljande av uppehållstillstånd förutsätter att den sökande identifieras och att den sökandes identitet verifieras på ett tillförlitligt sätt med ett giltigt nationellt resedokument. Tidigare förutsattes det att resedokumentet var giltigt.

Nu handlar det alltså om huruvida en person som har ett palestinskt pass kan få uppehållstillstånd till exempel på grund av arbete eller studier. Det är inte fråga om förutsättningar för beviljande av internationellt skydd.

Lagändringen grundar sig på statsminister Orpos regeringsprogram, enligt vilket ”bestämmelser om styrkande av identiteten görs tydligare. Målet är att stärka skyldigheten att styrka identiteten”. Syftet med regeringens proposition (RP 26/2024 rd) var att förbättra identifieringen av personer. Målet var att uppehållstillstånd inte längre ska beviljas på basis av flyktingens resedokument eller främlingspass, eftersom den sökandes identitet i dessa situationer kan grunda sig på den sökandes egen anmälan. Enligt propositionen utgör uppgiften om sökandens identitet basen för handläggningen av alla tillståndsärenden. Myndigheten måste veta vem den beviljar uppehållstillstånd. Identiteten är också en nödvändig uppgift när säkerhetsriskerna ska bedömas. Det beror på personens registreringsprocess hur tillförlitlig en verifiering är. Om en person i samband med regi-

streringen själv lämnar personuppgifter som inte på något sätt kontrolleras exempelvis i ett myndighetsregister, är uppgifterna om identiteten inte särskilt tillförlitliga. Om identiteten däremot kan utredas i samband med ett personligt besök där de uppgifter verifieras som personen visar upp i ett nationellt resedokument och genom jämförelse av personens biometriska uppgifter med exempelvis uppgifterna på chippet i passet, leder registreringen till att man har en identitet med högre tillförlitlighet.

I regeringens proposition konstateras bland annat följande om nationella resehandlingar: ”Lagens 35 § specificerar inte närmare hurdana resehandlingar som kan godkännas. Som resedokument har således kunnat godkännas exempelvis ett främlingspass eller resedokument för flykting som utfärdats av en annan stat. Eftersom ett av syftena med kravet på resedokument är att identifiera en person på ett tillförlitligt sätt, är det inte motiverat att godkänna ett resedokument som inte på ett tillförlitligt sätt styrker sökandens identitet utan som i praktiken kan grunda sig på uppgifter som personen själv lämnat om sin egen identitet. Det bör beaktas att det också kan vara fråga om statslösa personer. Enligt Migrationsverkets statistik ansökte sammanlagt 212 statslösa personer om uppehållstillstånd 2023 (av dessa ansökningar gällde 43 ett första uppehållstillstånd, 72 fortsatt tillstånd och 97 permanent uppehållstillstånd). Totalt fattades 220 beslut om uppehållstillstånd, av vilka 195 har varit positiva. Uppskattningsvis är merparten av dem är estniska ryssar och palestinier.” (RP 26/2024 rd, s. 19.)

Vid bedömningen av definitionen av ett nationellt resedokument är det fråga om en lagtolkning som tillfaller Migrationsverket. När lagen har godkänts styr varken regeringen eller en minister tillämpningen eller tolkningen av den.

Migrationsverket har informerat att myndigheten gör en omfattande juridisk bedömning i saken. Denna bedömning pågår fortfarande.

Helsingfors den 29.9. 2025

Mari Rantanen inrikesminister